

PERSEPSI GURU BAHASA MELAYU SEKOLAH MENENGAH TERHADAP KEMAHIRAN BERFIKIR ARAS TINGGI

(The Perception of Malay Language Teachers at Secondary School Towards Higher Order Thinking Skills)

NOR HASMALIZA HASAN

Malaysian Institute Technology
Academy

lieza205@gmail.com

ZAMRI MAHAMOD

Universiti Kebangsaan Malaysia
d-zam@ukm.edu.my

Dihantar pada:

1 Mei 2016

Diterima pada:

1 September 2016

Koresponden:

lieza205@gmail.com

Abstrak: Kajian ini bertujuan untuk meninjau persepsi guru bahasa Melayu di sekolah menengah harian di daerah Kuala Terengganu terhadap pelaksanaan kemahiran berfikir aras tinggi (KBAT) iaitu dari segi aspek pemahaman, pengetahuan dan pelaksanaan KBAT dalam pengajaran Bahasa Melayu. Seramai 226 orang guru bahasa Melayu yang mengajar di 15 buah sekolah menengah harian daerah Kuala Terengganu telah dipilih sebagai sampel kajian. Kajian ini menggunakan kaedah tinjauan dengan menggunakan borang kaji selidik sebagai alat instrumen kajian. Data dianalisis menggunakan *Statistical Package For Science Social* (SPSS) versi 19.0 untuk pemerihalan data deskriptif dan inferensi. Statistik deskriptif digunakan untuk melihat min, sisisian piawai, kekerapan dan peratusan. Statistik inferensi melibatkan ujian Mean-Whitney U, Ujian-t dan ujian ANOVA bagi menjawab kesemua hipotesis kajian. Dapatkan kajian menunjukkan bahawa nilai purata min bagi tahap pemahaman (min = 3.35) guru bahasa Melayu tentang KBAT berada pada tahap yang sederhana. Sementara empat lagi aspek yang dikaji iaitu tahap pengetahuan (min = 3.58), tahap pelaksanaan KBAT dalam pengajaran (min = 3.58) terhadap KBAT menunjukkan nilai purata min berada pada tahap yang tinggi. Selain itu, dapatan kajian turut menunjukkan bahawa terdapat perbezaan yang signifikan ($p < 0.05$) bagi dua aspek iaitu pengetahuan guru bahasa Melayu tentang KBAT dan pelaksanaan KBAT dalam pengajaran guru bahasa Melayu yang dipengaruhi oleh faktor tingkatan yang diajar. Hasil dapatan kajian mendapati guru-guru bahasa Melayu memberikan respons yang positif terhadap pelaksanaan KBAT.

Kata kunci: Guru bahasa Melayu, sekolah menengah, kemahiran berfikir aras tinggi, pemahaman, pengetahuan, pelaksanaan

Abstract: This study identifies the perceptions of Malay Language teachers in daily secondary schools in Kuala Terengganu District of Terengganu Darul Iman towards the implementation of Higher Order Thinking Skills (HOTS) from the aspect of comprehension, knowledge, the implementation of HOTS in their teaching. Research samples comprise 226 Malay Language teachers who are teaching in 15 daily secondary schools in Kuala Terengganu. Researcher used questionnaire sets to collect data from the samples. The data were analyses using Statistical Package for Science Social (SPSS) version 19.0 to explain descriptive and inferential data. Descriptive statistics is used to find the mean, standard deviation, frequency and percentage. Inferential statistics consisted Mean-Whitney U test, t-tests and ANOVA test to answer all the study hypotheses. The findings show that average mean for comprehension level of samples is 3.35 which are at medium level. The other four studied aspects were knowledge level (mean=3.58), the implementation of HOTS in teaching process (mean=3.58). Malay Language teachers towards HOTS showed that the average mean values are at high levels. Besides, the findings also showed a significant difference ($p<0.05$) for two aspects; Malay Language teachers' knowledge in HOTS and the implementation of HOTS in their teaching which was also influenced by the levels of taught. Result of the study indicated that Malay Language teachers have positive attitude regarding the implementation of HOTS in their perceptions.

Keywords: Malay Language teachers, secondary school, higher order thinking skills, comprehension, knowledge, implementation

PENGENALAN

Kebolehan berfikir dengan berkesan sangat penting dalam menghadapi dunia yang semakin mencabar pada hari ini. Selaras dengan Wawasan 2020, sistem pendidikan berperanan untuk mendidik dan menghasilkan masyarakat yang bukan sahaja berpengetahuan dan berketerampilan, malah mampu berfikiran secara kritis dan kreatif. Kemahiran-kemahiran ini penting bagi membantu individu dalam menyelesaikan masalah dan membuat keputusan dengan lebih berkesan sama ada untuk diri sendiri, masyarakat ataupun negara (Sukiman et al. 2012).

Menurut Sukiman et al. (2012) lagi, hasrat tersebut tidak akan tercapai sepenuhnya sekiranya corak pengajaran dan pembelajaran (P&P) di dalam bilik darjah masih tidak berubah dan tidak melihat kepada aspirasi Falsafah Pendidikan Kebangsaan untuk melahirkan insan yang seimbang. Maka dengan itu, adalah menjadi tanggungjawab guru untuk memberikan pendidikan kepada pelajarnya melalui pelbagai pendekatan yang baharu bagi melahirkan pelajar yang menggunakan kemahiran berfikir aras tinggi (KBAT) dalam membentuk pembelajaran yang berkesan.

Laporan kajian keperluan oleh Perunding Kestrel Education (UK) dan 21st Century Schools (USA) yang dibentangkan pada 2 November 2011 mendapati bahawa pemikiran aras tinggi dalam kalangan guru dan pelajar di Malaysia masih di tahap rendah (dalam Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia 2013-2025). Justeru, kesemua sekolah diminta untuk melaksanakan program *i-Think* pada tahun 2014 yang berfungsi sebagai alat berfikir dan menjadi pemangkin kepada pemikiran aras tinggi.

Selain itu, ia juga bertujuan untuk mempertingkatkan dan membudayakan kemahiran berfikir dalam kalangan pelajar ke arah melahirkan murid yang berinovatif. Aktiviti yang melibatkan KBAT dapat dilaksanakan oleh guru dalam proses P&P dengan bantuan penggunaan alat berfikir. Justeru, pelaksanaan KBAT dalam P&P akan meningkatkan kualiti pendidikan Malaysia dan setanding dengan negara-negara lain di peringkat global.

PERNYATAAN MASALAH

Pengetahuan guru tentang kemahiran berfikir dalam proses P&P dalam kalangan guru dikatakan masih berada di tahap yang rendah. Hal ini dibuktikan dengan laporan kajian keperluan oleh Perunding Kestrel Education (UK) dan 21 Century Schools (USA) yang dibentangkan pada 2 November 2011 mendapati bahawa pemikiran aras tinggi dalam kalangan guru dan pelajar di Malaysia masih rendah. Ghazali (1997) dalam kajiannya tentang soalan-soalan yang digunakan oleh guru dan tugas yang digunakan untuk membantu membina pemahaman membaca menyatakan bahawa masih terdapat guru-guru yang tidak menguasai kemahiran berfikir dengan baik walaupun perkara tersebut telah lama dilaksanakan dalam sistem pendidikan Malaysia. Dalam kajian tersebut, beliau mengaitkan aplikasi *Cogaff Taxonomy* dalam membina pemikiran kritis dalam pengajaran pemahaman membaca.

Dapatan Ghazali (1997) turut disokong dengan kajian yang dijalankan oleh Rafiee (1998) tentang kemahiran berfikir secara kritis dan kreatif (KBKK) dalam P&P Bahasa Melayu di sekolah menengah, beliau mendapati bahawa majoriti guru tidak jelas dengan tentang kaedah menerapkan unsur kemahiran berfikir dalam P&P walaupun dalam kalangan mereka ada yang telah diberikan pendedahan secara formal tentang KBKK melalui kursus yang dianjurkan oleh Pusat Perkembangan Kurikulum (PPK) ataupun kursus dalaman oleh pihak sekolah.

Pemahaman mengenai konsep KBKK amat penting dan ia perlulah dikuasai oleh guru. Hal ini kerana, pemahaman mengenai konsep berfikir tersebut boleh mempengaruhi keberkesanannya pengajaran guru. Dapatan kajian yang dijalankan oleh Yahya (2003) tentang perlaksanaan kemahiran berfikir dalam pengajaran bahasa Melayu daripada perspektif guru menunjukkan min bagi aspek kefahaman konsep KBKK ialah 3.6 dan berada pada tahap yang tinggi. Ia menunjukkan bahawa guru-guru Bahasa Melayu ‘setuju’ untuk menyatakan a masih wujud masalah kefahaman konsep dalam kalangan mereka. Dalam kajian yang dijalankan, beliau turut mendapati sebanyak 36.1 peratus (%) dalam kalangan guru menyatakan mereka sukar untuk menterjemahkan KBKK dalam pengajaran Bahasa Melayu. Bagi menjamin keberkesanannya pengajaran, guru-guru

Bahasa Melayu perlulah memahami konsep KBAT secara mendalam.

Abd Rahim (1999) menyatakan amalan pengajaran dalam bilik darjah kurang menekankan strategi kemahiran berfikir seperti kaedah penyoalan, perbincangan dan inkuiri penemuan. Untuk meningkatkan kemahiran berfikir di dalam bilik darjah, guru perlu mempelbagaikan kaedah pengajaran supaya murid lebih berminat untuk belajar. Hal ini dapat dilihat dalam kajian yang dilakukan oleh Rajendran (2001) tentang pengajaran KBAT di Malaysia mendapati bahawa 52% guru menggunakan 10% daripada masa pengajaran untuk mengajar kemahiran berfikir, manakala hanya 19.3% guru sahaja yang menggunakan masa lebih daripada 10% masa pengajaran mereka untuk mengajar kemahiran berfikir secara penyebatian, iaitu kemahiran berfikir diajar secara bersepadu dengan kandungan kurikulum mata pelajaran. Walau bagaimanapun, sebanyak 26% guru didapati tidak memperuntukkan masa P&P mereka untuk mengajar kemahiran berfikir. Begitu juga dengan kajian oleh Hayati (2004) yang menyatakan sebanyak 90.9% guru berpendapat bahawa KBKK perlu diajar kepada pelajar namun hanya 36.4% guru yang merasakan mereka bersedia untuk menggunakan KBKK dalam proses pengajaran. Oleh yang demikian, kemahiran berfikir dilihat tidak begitu diberikan penekanan dalam proses pengajaran guru di bilik darjah.

Pengajaran yang masih bercorak pengajaran tradisional, iaitu berpusatkan guru menjadi salah satu kekangan dalam merealisasikan kemahiran berfikir pelajar. Hal tersebut menyebabkan objektif Kurikulum Baharu Sekolah Menengah (KBSM) bukan sahaja tidak tercapai, malahan ia turut menyebabkan isu pelajar pasif di dalam bilik darjah semasa proses P&P terus berlaku. Siti Zubaidah (2006) menyatakan bahawa perlakuan pelajar yang pasif boleh diatasi dengan mewujudkan interaksi aktif antara guru dengan pelajar, pelajar dengan pelajar dan penggunaan alat bantu mengajar. Pada masa yang sama, ia turut memberi sedikit kebebasan untuk berfikir secara kreatif melalui penglibatan aktif pelajar dan memudahkan pelajar berkongsi pendapat dan idea.

Zamri (2012) dalam kajian yang dijalankan olehnya menyatakan bahawa kejayaan dan kecemerlangan dalam sesuatu mata pelajaran tidak akan menjadi kenyataan sekiranya pengajaran guru

masih menggunakan kaedah tradisional dan tidak mengambil kira aspek kemahiran berfikir pelajar sedangkan kemahiran berfikir itu adalah merupakan aspek penting dalam menguasai sesuatu kemahiran yang dilihat banyak mempengaruhi pencapaian pelajar.

P&P yang masih menjurus kepada peperiksaan menjadi salah satu isu dalam pernyataan masalah kajian penyelidik. Ia telah melemahkan usaha untuk melahirkan pelajar yang seimbang dari segi intelek, rohani, emosi dan jasmani seperti yang termaktub dalam kandungan Falsafah Pendidikan Kebangsaan (FPK). Situasi yang berlaku menyebabkan para guru kurang menekankan aspek kemahiran berfikir murid-pelajar kerana lebih menumpukan kepada usaha untuk menghabiskan sukanan pelajaran dan penguasaan teknik menjawab soalan peperiksaan semata-mata.

Zamri dan Nor Razah (2011) dalam kajian yang dijalankan telah menyatakan bahawa dalam konteks P&P penyoalan berupaya menggalakkan interaksi guru dan murid secara berkesan. Soalan-soalan yang dikemukakan oleh guru dapat mencungkil pengetahuan pelajar dan mengukuhkan isi pelajaran yang disampaikan oleh guru. Selain itu, pengkaji turut menegaskan bahawa seorang guru yang mahir adalah seorang penyoal yang berkesan di mana guru tersebut dapat menggunakan soalan-soalan yang dapat membimbing pelajar dalam memberikan idea yang jelas, mengembangkan potensi berfikir serta dapat menggerakkan daya imaginasi pelajar.

Guru perlu mempelbagaikan kaedah pengajaran supaya pelajar lebih berminat untuk belajar di samping dapat meningkatkan kemahiran berfikir pelajar di dalam bilik darjah. Kajian yang dilakukan oleh Busrah (1999) menunjukkan bahawa kurang daripada satu pertiga daripada masa keseluruhan pengajaran guru di dalam bilik darjah menekankan kemahiran berfikir kepada pelajar. Wan Fatimah (2000) dalam kajianya pula mendapati bahawa guru-guru tidak mengajar pelajar menguasai kemahiran mencari, memahami, menganalisis, dan menggunakan maklumat dengan lebih mendalam.

Kajian Sharifah Nor (2012) pula menyokong pernyataan kajian yang dilakukan oleh Siti Zubaidah (2006) dengan menyatakan bahawa kemahiran berfikir guru Bahasa Melayu masih berada di tahap penggunaan mekanikal dan masih

belum diserapkan secara terancang. Oleh itu, guru seharusnya bijak menggunakan strategi KBAT dalam memberikan sesuatu tugas kepada murid dengan mengambil kira ciri perbezaan seseorang murid itu sendiri supaya dapat mencapai objektif pengajaran dengan berkesan.

Pelbagai inovasi baru dalam P&P cuba dilakukan oleh kerajaan bagi membantu guru mengajar dengan lebih berkesan dan dapat memberi pemahaman yang baik kepada murid tentang isi pengajaran yang disampaikan oleh guru mereka. Di samping itu juga, inovasi yang dilakukan adalah bertujuan untuk memupuk kemahiran berfikir aras tinggi dalam kalangan murid sepanjang proses P&P berlangsung di dalam bilik darjah. Oleh itu, kajian ini bertujuan untuk melihat persepsi guru tentang pelaksanaan KBAT dari segi aspek pemahaman, pengetahuan, pelaksanaan KBAT.

TUJUAN KAJIAN

Kajian ini bertujuan untuk mengkaji tentang kemahiran berfikir aras tinggi (KBAT) dalam kalangan guru Bahasa Melayu sekolah menengah dari aspek pemahaman, pengetahuan, pengajaran KBAT dalam pengajaran.

OBJEKTIF KAJIAN

Objektif kajian ialah:

1. Mengenal pasti tahap pemahaman guru-guru Bahasa Melayu tentang KBAT.
2. Mengenal pasti tahap pengetahuan guru-guru Bahasa Melayu tentang KBAT.
3. Mengenal pasti tahap pengajaran KBAT dalam kalangan guru Bahasa Melayu.

METODOLOGI

Reka Bentuk Kajian

Reka bentuk kajian yang dipilih dan digunakan dalam kajian ini adalah kaedah tinjauan berbentuk deskriptif. Kaedah tinjauan merupakan kajian terhadap perkara yang sedang berlaku dan ia merupakan satu kaedah yang mudah dan popular (Mohd Najib 2003). Menurut Creswell (2008), reka bentuk kajian tinjauan adalah merupakan prosedur dalam kajian kuantitatif di mana pengkaji

menjalankan tinjauan ke atas sampel atau seluruh populasi orang untuk menggambarkan sikap, pendapat, tingkah laku, atau ciri-ciri dalam populasi tersebut.

Dalam kajian ini, pengkaji meninjau aspek pemahaman, pengetahuan, pelaksanaan dalam pengajaran terhadap KBAT dalam kalangan guru Bahasa Melayu sekolah menengah. Kajian yang dijalankan memberi tumpuan kepada pengumpulan data secara kuantitatif. Oleh itu, soal selidik digunakan sebagai instrumen dalam kajian ini untuk mengumpulkan maklumat dan data daripada responden berkaitan kajian yang hendak dikaji.

Populasi dan Sampel Kajian

Menurut Creswell (2008), populasi merupakan sekumpulan individu yang mempunyai ciri dan kriteria yang sama dengan tujuan kajian dijalankan. Sampel merupakan subkumpulan daripada populasi sasaran yang ingin dikaji oleh pengkaji dengan tujuan membuat generalisasi ke atas populasi kajian. Populasi dalam kajian ini terdiri daripada guru-guru Bahasa Melayu sekolah menengah daerah Kuala Terengganu di negeri Terengganu. Seramai 226 orang guru Bahasa Melayu dijadikan sebagai sampel kajian. Saiz sampel ditentukan dengan merujuk kepada jadual penentu saiz sampel Krejcie dan Morgan (1970).

Instrumen Kajian

Pengkaji akan menggunakan instrumen soal selidik yang diadaptasi daripada kajian yang dilakukan oleh Rajendran (2001) dan Yahya berfikir dalam pengajaran Bahasa Melayu daripada perspektif guru. Soal selidik diubah suai mengikut keperluan kajian ini. Instrumen soal selidik mempunyai dua bahagian seperti berikut:

1. Bahagian A: Maklumat Latar Belakang Responden (Demografi). Bahagian A adalah merupakan bahagian untuk mendapatkan maklumat latar belakang responden yang meliputi jantina, umur, kelulusan akademik, bidang pengkhususan, pengalaman mengajar, tingkatan yang diajar, kategori sekolah dan pendedahan kursus KBAT.
2. Bahagian B: Pada bahagian B, soal selidik dipecahkan kepada tiga konstruk yang meliputi aspek pemahaman dan pengetahuan

tentang KBAT dan pelaksanaan KBAT dalam pengajaran.

Terdapat 10 item soalan digunakan bagi setiap konstruk untuk mendapatkan maklum balas responden tentang pelaksanaan KBAT bagi aspek tahap pemahaman, tahap pengetahuan, dan tahap pelaksanaan KBAT dalam pengajaran. Setiap item terdapat lima pilihan jawapan, iaitu menggunakan skala Likert lima mata yang diberi nilai 1 hingga 5.

Analisis Data

Dalam konteks kajian ini, penganalisan data dilakukan melibatkan data berbentuk kuantitatif. Data yang diperoleh daripada soal selidik akan dianalisis melalui perisian *Statistical Package for Social Sciences* (SPSS) versi 19.0. Data yang dikumpul akan dianalisis secara deskriptif dengan menggunakan frekuensi, peratusan, min dan sisisan piawai.

DAPATAN KAJIAN

Demografi Responden

Sampel kajian yang terlibat dalam kajian ini terdiri daripada 226 orang guru Bahasa Melayu yang mengajar di sekolah menengah sahaja. Sekolah-sekolah yang terlibat adalah sekolah menengah kebangsaan di daerah Kuala Terengganu yang terdiri daripada sekolah bandar dan luar bandar. Profil responden dalam kalangan guru diuraikan mengikut apa yang terdapat di dalam borang soal selidik.

Berdasarkan analisis deskriptif yang telah dijalankan, pengkaji mendapati bahawa bilangan sampel guru lelaki ialah 53 orang dengan (23.5%) guru bahasa Melayu, manakala sampel guru wanita ialah seramai 173 orang dengan (76.5%). Daripada dapatan tersebut, didapati bilangan guru perempuan adalah melebihi separuh ramai bilangannya daripada bilangan guru lelaki. Analisis juga mendapati bahawa bilangan guru Bahasa Melayu yang berumur dalam lingkungan 26 hingga 35 tahun adalah seramai 46 orang (20.4%), 36 hingga 45 tahun adalah seramai 83 orang (36.7%) dan 97 orang (42.9%) bagi lingkungan umur 45 tahun ke atas.

Jadual 1: Profil responden kajian

Kriteria	Kumpulan	Frekuensi	Peratus (%)
Jantina	Lelaki	53	23.5
	Perempuan	173	76.5
Umur	26-35 tahun	46	20.4
	36-45 tahun	83	36.7
	46 tahun ke atas	97	42.9
Kelulusan Profesional	Sijil Perguruan	8	3.5
Tertinggi	Diploma Pendidikan	84	37.2
	Ijazah Pendidikan	121	53.5
	Sarjana Pendidikan	8	3.5
	Lain-lain	5	2.2
Bidang Pengkhususan	Bahasa Melayu/Linguistik/Kesusasteraan Melayu	168	74.3
	Lain-lain opsyen	58	25.7
Pengalaman Mengajar	Kurang 3 tahun	26	11.5
	4-10 tahun	43	19.0
	11-15 tahun	39	17.3
	16-20 tahun	51	22.6
	21 tahun ke atas	67	29.6
Tingkatan Yang Diajar	Men. rendah (1-3)	103	45.6
	Menengah atas (4-5)	81	35.8
	Pra-Universiti (6)	16	7.1
	Men. rendah dan atas	22	9.7
	Men. atas dan Pra-U	4	1.8
Kategori Sekolah	Sekolah Bandar	133	58.8
	Sekolah Luar Bandar	93	41.2
Pernah hadiri kursus KBAT	Ya	114	50.4
	Tidak	112	49.6
Jumlah		226	100

Dari segi kelulusan profesional tertinggi pula, didapati seramai 8 orang (3.5%) guru sekadar memiliki Sijil Perguruan, 84 orang (37.2%) guru memiliki Diploma Pendidikan. Bilangan guru yang memiliki Ijazah Pendidikan adalah tertinggi dicatatkan, iaitu seramai 121 orang dengan peratusannya sebanyak (53.5%). Sementara itu, guru yang memiliki kelulusan profesional tertinggi di peringkat Sarjana Pendidikan pula mencatatkan bilangannya seramai 8 orang dengan peratusannya (3.5%). Hanya 5 orang guru sahaja dengan peratusannya sebanyak 2.2% memiliki kelulusan profesional tertinggi lain-lain, iaitu KPLI.

Selain itu, kebanyakan sampel adalah guru yang mempunyai bidang pengkhususan dalam Bahasa Melayu, Linguistik dan Kesusasteraan Melayu, iaitu seramai 168 orang (74.3%)

sementara yang selebihnya pula mencatatkan bilangan seramai 58 orang guru (25.7%) yang mengajar mata pelajaran Bahasa Melayu adalah bukan daripada bidang pengkhususan dalam Bahasa Melayu.

Bagi analisis berkaitan pengalaman mengajar mata pelajaran Bahasa Melayu pula, didapati seramai 26 orang guru (11.5%) iaitu pengalaman mengajar Bahasa Melayu adalah kurang 3 tahun, 4 hingga 10 tahun adalah seramai 43 orang dengan peratusannya sebanyak 19%, 11 hingga 15 tahun seramai 39 orang (17.3%), 16 hingga 20 tahun seramai 51 orang (22.6%) dan guru yang mempunyai pengalaman mengajar mata pelajaran Bahasa Melayu selama 21 tahun ke atas adalah seramai 67 orang (29.6%).

Dari segi kelulusan profesional tertinggi pula, didapati seramai 8 orang (3.5%) guru sekadar memiliki Sijil Perguruan, 84 orang (37.2%) guru memiliki Diploma Pendidikan. Bilangan guru yang memiliki Ijazah Pendidikan adalah tertinggi dicatatkan, iaitu seramai 121 orang dengan peratusannya sebanyak (53.5%). Sementara itu, guru yang memiliki kelulusan profesional tertinggi di peringkat Sarjana Pendidikan pula mencatatkan bilangannya seramai 8 orang dengan peratusannya (3.5%). Hanya 5 orang guru sahaja dengan peratusannya sebanyak 2.2% memiliki kelulusan profesional tertinggi lain-lain, iaitu KPLI.

Selain itu, kebanyakan sampel adalah guru yang mempunyai bidang pengkhususan dalam Bahasa Melayu, Linguistik dan Kesusastraan Melayu, iaitu seramai 168 orang (74.3%) sementara yang selebihnya pula mencatatkan bilangan seramai 58 orang guru (25.7%) yang mengajar mata pelajaran Bahasa Melayu adalah bukan daripada bidang pengkhususan dalam Bahasa Melayu.

Bagi analisis berkaitan pengalaman mengajar mata pelajaran Bahasa Melayu pula, didapati seramai 26 orang guru (11.5%) iaitu pengalaman mengajar Bahasa Melayu adalah kurang 3 tahun, 4 hingga 10 tahun adalah seramai 43 orang dengan peratusannya sebanyak 19%, 11 hingga 15 tahun seramai 39 orang (17.3%), 16 hingga 20 tahun seramai 51 orang (22.6%) dan guru yang mempunyai pengalaman mengajar mata pelajaran Bahasa Melayu selama 21 tahun ke atas adalah seramai 67 orang (29.6%).

Analisis bagi kategori tingkatan yang diajar, seramai 103 orang guru yang mengajar tahap

menengah rendah, iaitu tingkatan 1 hingga 3 dengan peratusan sebanyak 45.6%. Bilangan guru yang mengajar tahap menengah atas, iaitu tingkatan 4 dan 5 pula adalah seramai 81 orang (35.8%). Pada tahap pra-universiti, iaitu tingkatan 6 bawah dan atas, bilangan yang dicatatkan adalah seramai 16 orang dengan peratusannya (7.1%). Hasil analisis juga menunjukkan terdapat sebilangan guru yang mengajar murid tahap menengah rendah dan atas, iaitu seramai 22 orang (9.7%), manakala hanya 4 orang guru sahaja yang dicatatkan mengajar murid tahap menengah atas dan pelajar prauniversiti dengan peratusannya sebanyak 1.8%.

Lokasi bagi 15 buah sekolah adalah meliputi kawasan bandar dan luar bandar. Bilangan guru Bahasa Melayu yang mengajar mengikut kategori sekolah iaitu sekolah di kawasan bandar adalah seramai 133 orang dengan peratusannya (58.8%) sementara bilangan guru yang mengajar mata pelajaran Bahasa Melayu di sekolah di kawasan luar bandar pula seramai 93 orang dengan peratusan yang dicatatkan ialah 41.2%.

Analisis juga menunjukkan bahawa hanya 0.2% yang membezakan bilangan di antara guru yang pernah menghadiri kursus KBAT dengan guru yang tidak pernah menghadiri kursus KBAT. Guru yang pernah menghadiri kursus adalah seramai 114 orang dengan peratusan 50.4% manakala bilangan yang dicatatkan bagi guru yang tidak pernah menghadiri kursus KBAT adalah seramai 112 orang (49.6%). Secara umumnya, profil responden kajian adalah seperti yang ditunjukkan dalam Jadual 1.

Analisis Deskriptif

Analisis deskriptif berbentuk frekuensi, peratusan, min dan sisihan piawai digunakan untuk menganalisis lima pemboleh ubah kajian iaitu pemahaman, pengetahuan, pelaksanaan dalam pengajaran terhadap KBAT dalam kalangan guru Bahasa Melayu. Interpretasikan skor purata min ke dalam 5 tahap berdasarkan sumber daripada Bahagian Perancangan dan Penyelidikan Dasar Pendidikan (BPPDP) (2006) bagi mengetahui tahap nilai purata min bagi tiap-tiap pemboleh ubah yang dikaji. Interpretasi skor min adalah seperti yang dinyatakan dalam Jadual 2.

Jadual 1: Interpretasi skor min

Skor Purata	Interpretasi
1.00 – 1.89	Sangat Rendah
1.90 – 2.69	Rendah
2.70 – 3.49	Sederhana
3.50 – 4.29	Tinggi
4.30 – 5.00	Sangat Tinggi

Sumber: Bahagian Perancangan dan Penyelidikan Dasar Pendidikan (2006)

Tahap Pemahaman Guru Bahasa Melayu tentang KBAT

Analisis data seperti pada Jadual 3 menunjukkan skor min secara keseluruhannya bagi aspek pemahaman guru-guru Bahasa Melayu tentang KBAT ialah min 3.35, iaitu berada di tahap sederhana dengan sisihan piawai 0.507. Daripada 10 item yang dikemukakan, didapati item yang ke-10 iaitu “Saya memahami aspek pelaksanaan menggunakan kemahiran berfikir dalam penyelesaian masalah dan pengajaran menulis” mencatatkan nilai min tertinggi, iaitu min 3.77 dengan sisihan piawai 0.594. Nilai min yang paling rendah adalah pada item pertama, iaitu “Kursus yang saya hadiri memberikan kefahaman yang baik tentang KBAT” dengan nilai min 1.96. Jadual 3 menunjukkan skor min bagi secara terperinci bagi tahap pemahaman guru tentang KBAT.

Jadual 3: Tahap pemahaman guru Bahasa Melayu tentang KBAT

Tahap Pemahaman	Min	Sisihan Piawai	Tahap
1. Kursus yang saya hadiri memberikan kefahaman yang baik tentang KBAT.	1.96	0.206	Rendah
2. Saya memahami konsep pelaksanaan KBAT dalam bilik darjah.	3.72	0.724	Tinggi
3. Saya memahami cara untuk mengaplikasikan KBAT dalam setiap aspek kemahiran bahasa.	3.59	0.695	Tinggi
4. Saya memahami objektif Kemahiran Berfikir dalam konteks P&P BM.	3.58	0.696	Tinggi
5. Saya mempunyai pemahaman mengenai aspek kognitif dan meta kognitif.	3.43	0.691	Sederhana

6. Saya memahami setiap fungsi alat-alat berfikir yang boleh digunakan dalam KBAT.	3.43	0.722	Sederhana
7. Saya mempunyai pemahaman tentang pengurusan borang grafik.	3.27	0.800	Sederhana
8. Saya mempunyai pemahaman mengenai konsep CoRT oleh De Bono.	3.10	0.811	Sederhana
9. Saya memahami aspek penggunaan konsep <i>i-Think</i> dalam pengajaran.	3.69	0.773	Tinggi
10. Saya memahami aspek pelaksanaan menggunakan kemahiran berfikir dalam penyelesaian masalah dan pengajaran menulis.	3.77	0.594	Tinggi
Keseluruhan	3.35	0.507	Sederhana

Tahap Pengetahuan Guru Bahasa Melayu tentang KBAT

Analisis deskriptif bagi 10 item aspek pengetahuan tentang KBAT menunjukkan item ke-6 “Saya mengetahui bagaimana melibatkan murid secara aktif dalam proses P&P” mencatatkan nilai min paling tinggi iaitu sebanyak 3.85 dengan sisihan piawai ($sp=0.585$) pada tahap pengetahuan yang tinggi. Nilai min yang terendah adalah pada item ke-3 “Saya mengetahui bagaimana menggunakan pelbagai strategi dan teknik untuk mengajar KBAT” dengan nilai min 3.42 dan sisihan piawai 0.690 pada tahap pengetahuan yang sederhana.

Berdasarkan Jadual 4, skor min keseluruhan bagi aspek pengetahuan guru-guru Bahasa Melayu tentang KBAT menunjukkan nilai min=5.38 dengan sisihan piawai 0.487 dengan tahap pengetahuan guru-guru Bahasa Melayu tentang KBAT adalah pada tahap tinggi.

Jadual 4: Tahap pengetahuan guru Bahasa Melayu tentang KBAT

Tahap Pengetahuan	Min	Sisihan Piawai	Tahap
1. Saya mengetahui kandungan sukanan pelajaran bagi KBAT.	3.44	0.765	Sederhana
2. Saya mengetahui bagaimana menerapkan KBAT dalam pengajaran.	3.53	0.725	Tinggi

3. Saya mengetahui bagaimana menggunakan pelbagai strategi dan teknik untuk mengajar KBAT.	3.42	0.690	Sederhana	pengajaran guru Bahasa Melayu adalah pada tahap yang tinggi.
4. Saya mengetahui bagaimana mengajar BM dan kemahiran berfikir dengan menggunakan pendekatan KBAT.	3.54	0.667	Tinggi	Jadual 5: Tahap pelaksanaan KBAT dalam pengajaran guru Bahasa Melayu
5. Saya mengetahui bagaimana menentukan isi kandungan pelajaran berdasarkan pada kebolehan murid.	3.75	0.619	Tinggi	
6. Saya mengetahui bagaimana melibatkan murid secara aktif dalam proses P&P BM.	3.85	0.585	Tinggi	
7. Saya mengetahui bagaimana cara mengembangkan potensi individu murid.	3.71	0.619	Tinggi	
8. Saya mengetahui bagaimana menilai perkembangan murid dalam KBAT.	3.52	0.598	Tinggi	
9. Saya mempunyai pengetahuan bagaimana meningkatkan kemahiran berfikir murid ketika pertama kali memulakan pengajaran.	3.55	0.653	Tinggi	
10. Saya mempunyai pengetahuan dan kemahiran yang cukup untuk mengembangkan kemahiran berfikir murid.	3.44	0.665	Sederhana	
Keseluruhan	3.58	0.487	Tinggi	

Tahap Pelaksanaan KBAT dalam Pengajaran Guru Bahasa Melayu

Analisis data seperti dalam Jadual 5 menunjukkan nilai min bagi setiap item berada antara 3.14 hingga 3.93 (nilai min sederhana dan tinggi). Didapati item ke-5 “Saya menggunakan sumber pengajaran-pembelajaran bertujuan mengadakan pengajaran pembelajaran yang berkesan” mencatatkan nilai min tertinggi, iaitu min=3.93 dengan sisihan piawai 0.466. Hasil dapatan menunjukkan 75 orang daripada 226 sampel kajian memberikan respons yang positif dan sebahagian besarnya memberikan respons tidak pasti dan negatif terhadap item ke-9 “Saya mempunyai masa yang cukup untuk melaksanakan aktiviti yang menjana KBAT murid”. Item ini mencatatkan min yang terendah dengan nilai min=3.14 dan sisihan piawai 0.751, iaitu pada tahap yang sederhana.

Nilai skor min keseluruhan bagi kategori ini pula ialah min=3.58 dengan sisihan piawai 0.412 menunjukkan pelaksanaan KBAT dalam

Tahap Pelaksanaan dalam Pengajaran	Min	Sisihan Piawai	Tahap
1. Saya merancang pelajaran untuk mengajar KBAT.	3.53	0.674	Tinggi
2. Saya menggunakan pelbagai strategi dan teknik untuk mengajar.	3.73	0.598	Tinggi
3. Saya mengajar BM dan kemahiran berfikir dengan menggunakan pendekatan penyebatian.	3.40	0.597	Sederhana
4. Saya menentukan isi kandungan pelajaran berdasarkan pada kebolehan murid.	3.92	0.470	Tinggi
5. Saya menggunakan sumber P&P bertujuan mengadakan P&P yang berkesan.	3.93	0.466	Tinggi
6. Saya memberi maklum balas yang berkesan kepada murid bagi tujuan mereka mempelajari KBAT.	3.67	0.597	Tinggi
7. Saya melibatkan murid secara aktif dalam proses P&P bagi KBAT.	3.69	0.606	Tinggi
8. Saya menilai perkembangan murid dalam KBAT.	3.58	0.615	Tinggi
9. Saya mempunyai masa yang cukup untuk melaksanakan aktiviti yang menjana KBAT murid.	3.14	0.751	Sederhana
10. Saya mempunyai sumber-sumber pengajaran yang mencukupi untuk tujuan P&P KBAT.	3.18	0.735	Sederhana
Keseluruhan	3.50	0.412	Tinggi

PERBINCANGAN

Tahap Pemahaman Guru Bahasa Melayu tentang KBAT

Menurut Md. Yusof (2006) dalam kajiannya, aspek pemahaman guru terhadap kemahiran berfikir menjadi antara salah satu faktor yang menghalang keberkesanan penerapan kemahiran berfikir dalam mata pelajaran Bahasa Melayu. Namun begitu, kajian ini menunjukkan bahawa tahap pemahaman guru Bahasa Melayu terhadap KBAT adalah pada tahap yang sederhana dengan

skor min ialah min=3.35 dan sisihan piawai ialah 0.507.

Dapatkan kajian ini disokong dengan kajian Yahya (2003) dan Yahya dan Roselan (2007) yang berkaitan dengan aspek kefahaman guru-guru Bahasa Melayu terhadap konsep kemahiran dilaksanakan dalam kurikulum Bahasa Melayu pada tahap sederhana sahaja. Misalnya, Yahya (2003) menunjukkan kefahaman guru-guru BM terhadap konsep KBKK adalah pada tahap sederhana di mana guru-guru kurang memahami aspek yang berkaitan kefahaman cara penyebatian KBKK dalam pengajaran, konsep CoRT oleh de Bono serta konsep kognitif dan meta kognitif. Kajian oleh Yahya dan Roselan (2007), juga menunjukkan pemahaman guru-guru terhadap kemahiran kepelbagaian berada pada tahap yang sederhana.

Sebagai kesimpulan, pemahaman guru Bahasa Melayu tentang KBAT akan mempengaruhi keberkesanan pengajaran di dalam bilik darjah. Dapatkan kajian keseluruhannya menunjukkan tahap pemahaman guru-guru Bahasa Melayu tentang KBAT masih lagi pada tahap sederhana. Guru Bahasa Melayu tidak bersetuju (95.6%) dan tidak bersetuju (4.4%) bahawa kursus yang dihadiri oleh mereka memberikan kefahaman yang baik tentang KBAT. Guru Bahasa Melayu perlu berpendapat bahawa mereka:

1. Perlu didedahkan secara meluas dan mendalam terhadap konsep KBAT seperti aspek pengendalian KBAT di dalam bilik darjah.
2. Pendedahan secara mendalam berkaitan pengajaran KBAT dengan berpandukan modul-modul atau bahan-bahan mengajar yang mudah dikendalikan.
3. Isi kandungan kursus tentang KBAT juga perlu dibuat penambahbaikan supaya dapat memberikan kefahaman secara jelas kepada guru dalam pelbagai aspek bagi memastikan penerapan KBAT dalam P&P Bahasa Melayu dapat dilakukan dengan jayanya. Dengan ini, pengajaran KBAT dalam mata pelajaran Bahasa Melayu akan menjadi lebih berkesan dan pemikiran pelajar juga akan terarah dengan baik.

Tahap Pengetahuan Guru Bahasa Melayu tentang KBAT

Dapatkan kajian menunjukkan pengetahuan guru Bahasa Melayu tentang KBAT berada di tahap yang tinggi. Min keseluruhan bagi tahap pengetahuan guru tentang KBAT ialah min = 3.58. Turnet-Bisset (2001) menyatakan bahawa pengetahuan seseorang guru bukan hanya berkaitan tentang pengajaran di bilik darjah tetapi juga berkaitan dengan perancangan, penilaian dan pemikiran di mana guru perlu mempunyai substantif, sintaktik, kepercayaan kepada mata pelajaran, kurikulum, pedagogi am, model pengajaran, pengetahuan berkaitan pelajar, pengetahuan tentang diri, konteks pendidikan, matlamat, tujuan dan nilai pendidikan serta gabungan asas pengetahuan.

Hasil kajian ini bertentangan dengan dapatan kajian yang dijalankan oleh Zamri dan Jamaludin (2002) tentang pelaksanaan kemahiran berfikir dalam P&P di sekolah yang menunjukkan bahawa guru-guru kurang pengetahuan dan tidak mahir mengaplikasikan kemahiran berfikir. Majoriti guru masih tidak jelas tentang kaedah menerapkan unsur kemahiran berfikir dalam P&P walaupun dalam kalangan mereka telah pun mendapat pendedahan secara formal. Begitu juga dengan kajian Chew Fong Peng (2006) yang menyatakan bahawa guru kekurangan pengetahuan dalam menyampaikan proses P&P ilmu sastera, tetapi disebabkan kerana guru tidak mahir atau berpengetahuan dengan istilah sastera. Namun begitu, hasil kajian juga menunjukkan tidak semua min bagi item berada pada tahap yang tinggi.

Berdasarkan dapatan dalam kajian Sharifah Nor (2012) yang menggambarkan responden mempunyai pengetahuan yang umum sahaja tentang KBKK. Walaupun mempunyai kesedaran tinggi terhadap tahap penggunaan, namun guru tidak mengetahui secara terperinci tentang KBKK, menggunakan secara tidak terancang dan tidak berlandaskan aspek KBKK yang telah pun diberikan garis panduan di dalam dokumen KBKK oleh KPM. Selain itu, guru perlulah mempunyai pengetahuan yang mantap tentang penggunaan aplikasi strategi dan teknik pengajaran supaya proses P&P KBAT dapat dilaksanakan dengan berkesan. Zamri (2015) menyatakan strategi pengajaran penting kerana pelbagai pendekatan seperti pendekatan berpusatkan pelajar dan pendekatan berpusatkan bahan boleh digunakan untuk mencapai objektif P&P guru.

Pengetahuan menjadi asas kebolehan guru dalam P&P. Zahari (2006) menyatakan bahawa pengetahuan yang diperlukan bagi seorang guru ialah pengetahuan dan belajar untuk mengajar berkaitan pengetahuan kandungan, pengetahuan kandungan pedagogi, pengetahuan pedagogi dan pengetahuan pelajar serta pembelajaran. Selain pengetahuan tersebut, guru juga perlu mengetahui dan memahami bagaimana untuk mengaplikasikan pelbagai cara, teknik dan strategi dalam usaha untuk memastikan P&P dapat dijalankan dengan sempurna dan berkesan. Menurut Blandfort (2009), guru-guru yang mempunyai cukup kemahiran pedagogi dan pengetahuan dalam bidang yang diajar akan dapat menjalankan tugas mengajar dengan baik dan memuaskan.

Sebagai kesimpulan, apabila guru Bahasa Melayu mempunyai pengetahuan yang tinggi tentang konsep KBAT, maka mereka akan mengaplikasikannya dalam pengajaran dengan lebih baik. Pendapat yang dinyatakan oleh Zamri (2014), iaitu guru Bahasa Melayu yang mempunyai pengetahuan yang lebih banyak akan dapat menjelaskan sesuatu perkara dengan lebih baik. Sehubungan dengan itu, guru-guru Bahasa Melayu sewajarnya menguasai ilmu pengetahuan berkaitan dengan konsep KBAT bagi membolehkannya memahami secara mendalam tentang KBAT dan seterusnya dapat melaksanakannya dengan berkesan dalam P&P Bahasa Melayu.

Tahap Kemahiran Pelaksanaan KBAT dalam Pengajaran Guru Bahasa Melayu

Kejayaan pelaksanaan pengajaran Bahasa Melayu banyak bergantung pada cara bagaimana guru menggunakan kemahiran untuk kecekapan berbahasa (Yahya 2003). Berdasarkan hasil dapatan kajian menunjukkan bahawa min keseluruhan tahap kemahiran pelaksanaan KBAT dalam pengajaran dalam kalangan guru Bahasa Melayu berada pada tahap yang tinggi, iaitu 3.58 dan sisihan piawai ialah 0.412. Hasil kajian yang diperoleh adalah bertentangan dengan kajian yang dijalankan oleh Rajendran (2001) di mana guru-guru telah memberikan respons yang mencadangkan bahawa mereka lebih yakin tentang kemahiran pedagogi yang mereka miliki untuk mengajar Bahasa Melayu berbanding kemahiran pedagogi untuk mengajar KBAT. Begitu juga

dengan dapatan yang diperoleh oleh Rosnani dan Suhailah (2003) yang mendapati bahawa guru kurang mengamalkan KBAT dalam P&P di bilik dalam darjah.

Namun begitu, hasil dapatan kajian berkaitan kemahiran berfikir yang dijalankan oleh Yahya (2003) menunjukkan 51.9 peratus guru menyatakan mereka sering menggunakan kemahiran KBKK di dalam bilik darjah sementara 48 peratus guru lagi menyatakan tidak pasti dan tidak pernah melaksanakan aspek KBKK di dalam bilik darjah. Situasi tersebut wujud disebabkan oleh faktor kursus pendedahan, kefahaman terhadap kandungan kursus serta kemahiran bahasa yang berkaitan. Menurut Balakrisnan (2002), walaupun guru-guru yang terlibat pernah menghadiri kursus KBKK namun dari segi pelaksanaannya menunjukkan mereka masih kurang yakin untuk melaksanakan aspek KBKK dalam pengajaran disebabkan oleh faktor-faktor tertentu. Habib (2005) menyatakan bahawa guru yang terlibat dengan perubahan kurikulum akan bersedia melaksanakan inovasi dengan lebih yakin dan kreatif sekiranya guru mempunyai pengetahuan dan kemahiran dalam menyampaikan pengajaran.

Selain itu, dapatan kajian menunjukkan 66.8 peratus guru menyatakan tidak pasti, tidak bersetuju dan sangat tidak bersetuju bahawa KBAT dapat mengembangkan potensi individu pelajar dalam P&P Bahasa Melayu. Sementara 33.2 peratus guru Bahasa Melayu menyatakan mereka mengembangkan potensi individu pelajar dalam pembelajaran KBAT. Menurut M Mojibur (2010), seorang guru yang mahir merupakan seorang penyoal yang berkesan kerana dapat menggunakan soalan-soalan yang membimbing para pelajar dalam memberikan idea yang jelas, mengembangkan potensi berfikir serta dapat menggerakkan daya imaginasi pelajar.

Berdasarkan kajian oleh Balakrishnan (2002) mendapati aplikasi kemahiran berfikir melalui kaedah penyoalan guru semasa pengajaran dan pembelajaran adalah kurang. Ia disokong dengan kajian oleh Zamri dan Nor Razah (2011) yang menunjukkan pelajar kurang bertanyakan soalan dalam pembelajaran Bahasa Melayu. Hal ini kerana penguasaan 100 peratus guru dalam menggunakan penyoalan tidak memberi ruang kepada pelajar yang menyebabkan mereka

bersikap pasif ketika proses P&P di dalam bilik darjah.

Dalam mengukur tahap kemahiran pelaksanaan guru juga, kebanyakan guru Bahasa Melayu memilih untuk tidak pasti, sangat tidak bersetuju dan tidak bersetuju (64.2%) yang menyatakan mereka mempunyai sumber-sumber pengajaran yang mencukupi untuk tujuan P&P KBAT. Hasil kajian menunjukkan min bagi item tersebut adalah paling rendah sebanyak 3.18, tetapi berada pada tahap sederhana. Situasi ini mungkin boleh menyebabkankekangan kepada usaha dan kesungguhan guru-guru Bahasa Melayu untuk menerapkan elemen KBAT dalam pengajaran di bilik darjah yang disebabkan oleh kekurangan sumber-sumber bahan pengajaran untuk tujuan P&P KBAT. Rajendran (2001) menyatakan proses P&P dipengaruhi oleh beberapa pemboleh ubah dan satu amalan P&P yang berjaya dalam satu bilik darjah, tidak semestinya akan berjaya juga di bilik darjah yang lain. Menurut beliau, hal ini kerana bilik darjah yang satu lagi berbeza daripada bilik darjah yang sebelumnya dari aspek kesediaan guru, tahap pencapaian pelajar, bahan sumber P&P yang digunakan serta waktu mengajar.

Oleh itu, guru Bahasa Melayu perlu bijak, kreatif dan inovatif dalam memilih alat bantu mengajar untuk menggalakkan kemahiran berfikir pelajar yang seterusnya mewujudkan proses P&P KBAT yang berkesan di bilik darjah. Di samping penggunaan teknik dan strategi pengajaran yang bersesuaian seperti alat berfikir dan pelaksanaan program *i-Think* serta penggunaan komputer sebagai salah satu alat bantu mengajar dilihat mampu membantu keberkesanannya pelaksanaan proses P&P KBAT dalam mata pelajaran Bahasa Melayu. Dengan mempelbagaikan strategi pengajaran, pembelajaran menjadi lebih menarik serta lebih realistik dan dapat merangsang pembelajaran pelajar melalui penggunaan pelbagai kaedah mengajar.

KESIMPULAN

Peranan guru sebagai pemangkin kepada P&P yang berkesan menuntut guru agar sentiasa meningkatkan pengetahuan baharu mereka tentang isi kandungan kurikulum yang diajar oleh mereka. Guru Bahasa Melayu yang mempunyai tahap pengetahuan yang tinggi bukan sahaja dapat melaksanakan proses P&P yang berkualiti

malahan juga dapat merealisasikan matlamat sistem pendidikan negara.

Kajian ini merupakan satu kajian tinjauan dan ia terhad kepada skop daerah Kuala Terengganu, Terengganu sahaja. Namun, dapatan yang diperoleh dapat memberi beberapa gambaran dan saranan yang boleh digunakan sebagai panduan kepada pelaksanaan KBAT dalam P&P bagi mata pelajaran Bahasa Melayu. Pengajaran KBAT merupakan elemen yang harus diterapkan oleh guru sebagaimana yang telah terkandung dalam sukan dan huraian sukan pelajaran bahasa Melayu sekolah menengah.

Kajian ini diharapkan dapat menjadi panduan dan rujukan kepada pihak-pihak yang terlibat seperti pihak Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM) dalam menangani masalah yang dihadapi oleh pihak guru semasa melaksanakan pengajaran KBAT di sekolah pada hari ini. Sikap dan keyakinan guru bahasa Melayu dapat ditingkatkan dengan adanya sokongan dan kerjasama khususnya daripada pihak pentadbiran sekolah, Jabatan Pendidikan Negeri (JPN), Pejabat Pendidikan Daerah (PPD) dan juga pihak Pusat Perkembangan Kurikulum.

RUJUKAN

- Abd Rahim Abd Rashid.1999. *Profesionalisme motivasi pengurusan bilik darjah*. Kuala Lumpur: Utusan Publications & Distributors Sdn Bhd.
- Azizi Yahaya, Shahrin Hashim, Jamaluddin Ramli, Yusof Boon & Abd Rahim Hamdan.2007. Menguasai penyelidikan dalam pendidikan. Edisi Kedua. Kuala Lumpur: PTS Professional Publishing.
- Bahagian Pembangunan Kurikulum. 2012. *Program i-think membudayakan kemahiran berfikir*. Putrajaya: Kementerian Pelajaran Malaysia.
- Balakrishnan, G. 2002. Penilaian pelaksanaan kemahiran berfikir secara kreatif dan kritis dalam mata pelajaran Sejarah KBSM tingkatan 4: Satu kajian kes di daerah Tampin dan Rembau, Negeri Sembilan. Tesis Sarjana Pendidikan. Fakulti Pendidikan, Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Blanfort, S. 2009. *Managing profesional development in school*. London: Tylor and Francis Books Ltd.

- Busrah Maulah. 1999. Pelaksanaan kemahiran berfikir dalam pengajaran mata pelajaran Sejarah KBSM di daerah Hulu Langat. Tesis Sarjana. Universiti Putra Malaysia.
- Chew Fong Peng. 2006. Pendidikan kesusasteraan Melayu di Malaysia dan permasalahannya. *Jurnal Masalah Pendidikan*, 29(1): 143-157.
- Cresswell, J.W. 2005. *Educational research, planning, conducting and evaluating: Quantitative & qualitative research*. 2nd Edition. New Jersey: Pearson Merill Prentice Hall.
- Cresswell, J.W. 2008. *Educational research, planning, conducting and evaluating: Quantitative & qualitative research*. 3rd Edition. New Jersey: Pearson Merill Prentice Hall.
- Ghazali Mustapha. 1997. An investigation into teacher's question and task to develop reading comprehension: The application of the cogaff taxonomy in developing critical thinking in Malaysia. Tesis PhD.
- Habib Mat Som. 2005. Profil kesediaan guru sekolah menengah terhadap pelaksanaan perubahan kurikulum. Tesis Dr. Fal. Fakulti Pendidikan, Universiti Malaya.
- Hayati Abdullah. 2004. Kajian perlaksanaan kemahiran berfikir secara kritis dan kreatif dalam pengajaran Bahasa Arab Komunikasi di kalangan guru Bahasa Arab sekolah menengah daerah Kulai, Johor. Tesis Sarjana. Fakulti Pendidikan, Universiti Teknologi Malaysia.
- Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. 1970. Determining sample size for research activities. *Educational and psychological measurement*, 30: 608.
- M. Mojibur Rahman. 2010. Teaching oral communication skills: A task based approach. *ESP World Issue*, 1 (27): 1-11. <http://www.esp.world.info> [25 Disember 2014]
- Md.Yusof Dawan. 2006. Mengajar kemahiran berfikir dalam mata pelajaran Bahasa Melayu di sekolah rendah: Satu kajian di sebuah sekolah di Mersing, Johor. Tesis Sarjana. Fakulti Bahasa, Universiti Pendidikan Sultan Idris.
- Mohd. Najib Abdul Ghaffar. 2003. *Reka bentuk tinjauan soal selidik pendidikan*. Johor: Penerbit Universiti Teknologi Malaysia.
- Oliva, P.F. 2005. *Developing the curriculum*. 6th Edition. New York: Pearson Education, Inc.
- Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia 2013-2025. Putrajaya: Bahagian Pembangunan Kurikulum, Kementerian Pendidikan Malaysia.
- Pusat Perkembangan Kurikulum. 2001. *Belajar cara belajar*. Kuala Lumpur: Kementerian Pelajaran Malaysia.
- Rafie Mustapha. 1998. Kemahiran berfikir secara kritis dan kreatif dalam pengajaran dan pembelajaran Bahasa Melayu. Jemaah Nazir. Kementerian Pendidikan. http://www.ipbl.edu.my/portal/penyelidikan/1998/98_Rafie.pdf [18 Mac 2014].
- Rajendran, Nagappan. 2001. Pengajaran kemahiran berfikir aras tinggi: Kesediaan guru mengendalikan proses pengajaran pembelajaran. Kertas Kerja dibentangkan dalam Seminar/Pameran Projek KBKK: Poster Warisan-Pendidikan-Wawasan anjuran Pusat Perkembangan Kurikulum, Kementerian Pendidikan Malaysia, pada 1-2 Ogos 2001.
- Rosnani Hashim & Suhailah Hussien. 2003. *The teaching of thinking in Malaysia*. 1st Edition. Kuala Lumpur: Research Centre, International Islamic University Malaysia.
- Sharifah Nor Puteh. 2012. Keprihatinan guru Bahasa Melayu dalam melaksanakan kemahiran berfikir secara kritis dan kreatif. *Jurnal Pendidikan Bahasa Melayu*, 2 (1): 19-31.
- Siti Zabidah Mohamed. 2006. Kesan pendekatan penyebatan kemahiran berfikir dalam pengajaran karangan deskriptif dan karangan imaginatif dalam kalangan pelajar tingkatan IV. Tesis Dr. Fal. Universiti Sains Malaysia.
- Sukiman Saad, Noor Shah Saad & Mohd Uzi Dollah. 2012. Pengajaran kemahiran berfikir: persepsi dan amalan guru matematik semasa pengajaran dan pembelajaran di bilik darjah. *Jurnal Pendidikan Sains dan Matematik Malaysia*, 2 (1): 18-36.
- Turnet-Bisset, R. 2001. *Expert teaching: Knowledge and pedagogy to lead the profession*. London: David Fulton Publishers.
- Yahya Othman & Roselan Bak. 2007. Aplikasi komputer dalam pengajaran bahasa: Penggunaan guru dan kekangan dalam pelaksanaan. *Proceedings of 1st International*

- Malaysian Educational Technology Convention*, 47-54.
- Yahya Othman. 2003. Perlaksanaan kemahiran berfikir dalam pengajaran Bahasa Melayu daripada perspektif guru. *Jurnal Bahasa*, 3(1): 136-159.
- Zahari Ishak. 2006. Psikologi pendidikan: Realiti pengajaran dan pembelajaran. *Jurnal Masalah Pendidikan*, 29: 27-36.
- Zamri Mahamod & Jamaludin Badusah. 2002. Penyebatan kemahiran berfikir dalam pengajaran guru Bahasa Melayu. *Proceeding of The International Conference on Teaching and Learning*. Fakulti Pendidikan, Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Zamri Mahamod & Nor Razah Lim. 2011. Kepelbagaiannya kaedah penyoalan lisan dalam pengajaran Bahasa Melayu: Kaedah pemerhatian. *Jurnal Pendidikan Bahasa Melayu*. 1 (1): 51-65.
- Zamri Mahamod, Celinea anak Lasan & Nik Mohd Rahimi Nik Yusoff. 2009. Pengajaran dan pembelajaran Bahasa Melayu di Institusi Pendidikan Tinggi Swasta di negeri Sarawak. *Asean of Journal Teaching and Learning in Higher Education*, 1(1): 8-25.
- Zamri Mahamod. 2014. *Inovasi P&P dalam pendidikan Bahasa Melayu*. Cetakan Ketiga. Tanjung Malim: Universiti Pendidikan Sultan Idris.
- Zamri Mahamod. 2015. *Strategi pembelajaran: Inventori cara belajar Bahasa Melayu*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.